

IZHAJA VSAK DAN

Kod ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Praznične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Fostojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. oglasnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K; za naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne odira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kruz 9.00, za pol leta Kruz 4.50. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepriznana pisma se ne sprejemajo in ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Naredni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konzorcijski lista „Edinost“. — Natisla Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20. Poštino-branilniški račun Rev. 841-652. TELEFON 21. 11-57.

KRVAVI DOGODKI NA OGRSKEM.

Devet mrtvih, 80 ranjenih. - Budimpešta gorl.

Nasilja — demonstracije.

BUDIMPEŠTA 23. Včerajšnji dogodki v ogrski zbornici so danes našli tragičen odmev v krvavih demonstracijah, ki so se danes dopoldne dogodile po budimpeštanskih ulicah. Socijalni demokrati so za danes proklamirali generalno stavko delavstva v svrhu manifestacije za uvedbo splošne volilne pravice. Med delavstvo je bila izdana parola: „Ob 10. dopoldne pred parlament za splošno in enako volilno pravico.“

Demonstracije pa niso tako mirno in dostojno potekle, kakor so pričakovali optimisti. Tekla je kri! Šad ogrskih oligarhov a la Tisza, ki z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi intrigami zavlačujejo uvedbo splošne in enake volilne pravice.

Generalna stavka in njeni izgledi.

BUDIMPEŠTA 23. Za danes od vodstva socijalnodemokratske stranke napovedani generalni štrajk je le deloma posrečil. V več tovarnah nadaljuje delavstvo z delom. Prometni in občinski delavci se niso stavke udeležili. Tudi pri večjih stavbah delajo zidarji. Številno stavkajočih cenijo na 50.000.

Vojaštvo pred parlamentom.

BUDIMPEŠTA 23. Veliki trg pred parlamentom je danes na vse zgodaj zasedla policija, ki je napravila okrog zbornice močan kordon, da bi zabranila eventualni demonstracijski sprevod delavstva, katero je nameravalo priti pred zbornico manifestirati za splošno, enako in tajno volilno pravico. Trg so zasedli tudi močni oddelki infanterije in huzarjev. Policija je tudi zaprla vse dohode k zbornici in na trg.

Kljub tem varnostnim odredbam so prihrumele neštivilne množice, hoteč prodreti kordon in manifestirati za svoje proletarske pravice. Dolgo časa so množice po bližnjih ulicah valovile. Delavski reditelji so z velikim naporom vzdrževali red in mir med demonstranti.

Policija je skušala z vsemi sredstvi odvrniti demonstrante od velikega trga. To je množico razjarilo. Do prvih spopadov je prišlo na trgu „Svobode“. Tu zbrani delavci so burno in živahno klicali „eljen“-klice in „Živela splošna volilna pravica“. Začeli so psovati policijo, ker jih je brutalno odganjala in razganjala. Polagoma pa so se demonstranti vendar razšli po stranskih ulicah. Več oseb je v splošni gneči in zbeganosti zadobilo lahke telesne poškodbe. Nekaj oseb so tudi umikajoči se demonstranti pohodili. Brutalni nastop policije, ki je bolj in bolj potiskala delavstvo v stran, je vzbudil med množico globoko razburjenje in viharje ogorčenja. Nekateri demonstranti pa so potegnili iz žepov svoje revolverje in oddali več streliv proti policiji. Poškodovan ni bil nihče.

Razbijanje šip pred uredništvom.

Nekateri demonstranti so prišli tudi na walczenski boulevard, da dajo duška proti židovskemu, od vlade vzdrževanemu „Neues

Pester-Journal“, ki je zlasti strupeno napadel delavce. Razburjena množica je v maščevanje razbila uredništvo in upravištvu tega židovskega lista več oken.

Policijsko poročilo.

BUDIMPEŠTA 23. Po uradnih poročilih policijske korespondence so nastali glavni in najbolj krvavi spopadi med izgrezniki in policijo večinoma okrog devetih dopoldne na walczenski cesti. Ubit je bil en demonstrant. Iz novopeštanskih delavskih okrajev je korakala v notranje glavno mesto okrog 25.000 delavcev broječa množica, ki je ponekod poskušala prodreti policijski kordon, da bi tako dospela pred parlament. Izgrezniki so v svoji slepi pobesnelosti metali kamenje na policijo. Nato pa je bilo oddanih proti policiji več revolverjskih streliv. V celem okrog 70. Z ozirom na to, da sta bila pri teh prvih spopadih od kamena zadeta dva policijska častnika in en stražnik nevarno ranjen, je policija poklicala vojaško pomoč, ki je z bajonetnim napadom razglašala demonstrante. Slednji so bežali pred vojaštvom, čim so začuli, da se bliža vojaštvo z nasajenimi bajoneti.

Napad na palačo nadvojvodinje.

BUDIMPEŠTA 23. O krvavih dopoldanskih izgreddih še naslednje podrobnosti: Pri prvih dejanskih spopadih s policijo, pri katerih so demonstranti obmetavali stražnike s kamenjem in sličnimi predmeti, so bili slednji prisiljeni streljati na napadalce. Pri tem pa je bil 31letni Rudolf Holubek ubit. Strel ga je zadela v sence in se je takoj mrtev zgrudil na tla. Množice, ko je videla prvo krvavo žrtev, se je polastila grozna razburjenost. V notranjem mestu je množica razbila mnogo šip in je s kamenjem bombardirala tudi palačo nadvojvodinje Klotilde.

Nadaljne žrtve.

BUDIMPEŠTA 23. Ob 12 opoldne se je deloma posrečilo policiji, napraviti okrog parlamenta mir in razpršiti prihajajoče množice. Z brutalno silo je vojaštvo razganjalo zbrane množice. Na trgu Svobode je bil smrtno nevarno zadet neki 12letni šolarček od vojaške kroglje in je umrl še tekom transporta v bolnišnico. Večina trgovin je popoldne zaprtih. Promet z avtomobili in s tramvajem je popolnoma ustavljen.

Nekateri podrobnosti. — Eden delavec ustrelen, devet težko ranjenih.

BUDIMPEŠTA 23. Socijalna demokracija se je skrbno pripravila na današnjo manifestacijo. Po vseh delavskih centrih je bilo opaziti na vse zgodaj živahno življenje in bojovito razpoloženje. Na vse zgodaj so se

delavci zbirali na določenih mestih, da so potem v strnjениh vrstah odkorakali proti parlamentu.

Policija pa je odredila najstrožje in najobsežnejše varnostne odredbe. Popolnoma je cernirala dohode k zbornici. Tujcem je bil dohod na zbornični trg zabranjen. Vsi posilenci in časniki so se morali legitimirati.

Prvi spopadi delavstva s policijo so se dogodili pri Margaretinem mostu, čez katerega so korakale delavske množice iz Pešte. Policija na konjih pa se je zagnala v galopu vanje. Pri tem je bil en delavec poholjen in težko poškodovan.

Ob poli 10 dopoldne pa je postala situacija na walczenski cesti zelo resna in kritična. V neko novo stavbo so se zatekli nekateri delavci in začeli iz skritih kotov metati kamenje na policijo, ki je mimo patrolirala. Oddali so tudi 70 streliv na policijo. Zaradi tega nenadnega napada je bila policija prisiljena rabiti orožje v svojo telesno obrambo. En delavec je bil v tem boju ustreljen; devet delavcev pa je policija s sabljami težko ranila. Znatno poškodovan pa je bil tudi pri tem metežu en policijski stražnik.

Pobijanje šip in ustavljanje tramvaja.

BUDIMPEŠTA 23. Na mnogih krajih mesta so demonstranti ustavili tramvajske vozove in njih šipe pobili. Zaradi silnega navala demonstrantov so morali v mnogih, najboljjudenjskih ulicah popolnoma ustaviti cestni promet. V Palatinski ulici in na Jožefovem trgu so razjarjeni demonstranti, bežeč pred policijo, potolkli razne cestne svetiljke in izruvali kandelabre.

Po dosedanjih, začasnih, opoldanskih konstatacijah je bilo pri dopoldanskih demonstracijah okrog 60 delavcev težko ranjenih in eden mrtev.

Pričakujejo, da se prave demonstracije razvijejo še le zvečer. Da se demonstracije, nemiri in izgreddi že v kali uduše, je pozvano v Budimpešto številno vojaštvo iz vseh bližnjih garnizij. — Policija je vsa konsignirana in neprenehoma vrši svojo nalogo.

Revolucija.

BUDIMPEŠTA 23. Ob 11 dopoldne pa so zadobili nemiri in ekscesi revolucionarno-anarhističen značaj. Vse mesto stoji pod znamenjem revolucije. Burni in naravnost divji prizori so se odigrali na walczenskem „ringu“, Potmaniczky-jevi ulici in na trgu Svobode. Pa tudi v notranjem mestu je divja množica, pobesnela in razkačena vsled ravnanja policijskih organov, pobila mnogo šip in udrla v več trgovin. Množice se je polastilo splošno divjanje in vsi trgovci so začeli z vso naglico spuščati žaluzije izloženih oken in zapirati trgovine. Množica je nadalje izruvala in poškodovala mnogo plinovih kandelabrov in odmontirala plinove vžigalnike, tako da bo zvečer zavladala splošna tema po najvažnejših delih mesta.

Med demonstranti je nastala divja razburjenost in razjarjenost zaradi prvih žrtv. Množica je postala pobesnela. Drvila je po ulicah divje naprej. Policija in na ulicah patrolirajoče vojaštvo nista mogla obvlado-

vati položaja. Demonstranti so ponovno streljali na policijo in jo obkladili z raznim psokami. Vsulo se je na njo ponekod tudi gosto kamenje. Po ulicah je vzkypela prava, pravcata revolucija.

Z ozirom na ta skrajno opasni in nevarni položaj je morala vlada pozvati še močnejše, za demonstracije pripravljene vojaške oddelke na ulico. To vojaštvo je dobilo striktno in točno povelje vse na ulicah zbrane množice demonstrantov razgnati in važne ulice zasedeti.

Obsedno stanje.

Z ozirom na revolucionarno-anarhistični značaj današnjih dopoldanskih delavskih izgreddov pričakujejo vsak hip, da vlada nad vsem mestom proglasi obsedno stanje.

Nekateri podrobnosti o dopoldanskih nemirih.

DUNAJ 23. Tusem prihajajo popoldne podrobnejša poročila o vzrokih, postanku in nasledkih današnjih dopoldanskih krvavih demonstracij.

Delavci so izdali med svoje vrste parolo, da morajo na vsak način prodreti pred parlament.

Vojaški poveljniki pa so na drugi strani dobili striktno povelje streljati brez parda na, čim bi delavstvo postalo rententno in uporno.

Boj se je pričel ob poli 11 dopoldne. Delavci so streljali iz revolverjev. Vojaštvo pa je takoj odgovorilo s salvami. Pri prvi salvi je bil en delavec ustreljen ter je na mestu umrl, 80 delavcev pa je bilo težko ranjenih.

Ob 11 dopoldne so delavci zopet pričeli streljati. Prva smrtna žrtev je bil neki huzar, ki je bil v prvi zadet ter se je mrtev zgrudil na tla. Demonstranti so neprestano streljali iz revolverjev. Bili so tudi trije policijski mrtvi. Ti dogodki so se odigrali v Alkotmany ulici, ki vodi proti parlamentu.

V walczenski ulici je oddalo vojaštvo salvo, ki je podrla na tla 65 oseb, tri so bile smrtno ranjene, eden je na mestu umrl. V Elizabetni ulici je oddalo vojaštvo salvo, ki je podrla 150 demonstrantov. En deček in en delavec sta bila takoj mrtva. Pravi brezupen boj pa je bil v Rakocz-jevi ulici. Tu so imeli delavci dopoldne premoč in so se borili na življenje in smrt proti policiji in vojaštvu. Z bližnjih hiš so delavci zanosili razno pohištvo, prevrnili vozove in se popolnoma zabarikadirali.

Zaradi deževja ponehujejo nemiri.

BUDIMPEŠTA 23. Zaradi deževja so ob tričetrt na 1 nemiri nekoliko ponehali. Policija in vojaštvo patrolirja v gostih oddelkih po mestnih ulicah. Vojaštvo ne trpi nikakih zbiranj in razžene vsako gručo ljudi.

Tema v mestu.

BUDIMPEŠTA 23. Ker so demonstranti po mnogih ulicah demolirali svetiljke in plinovno napeljavo, je vodstvo mestne elektrarne odredilo, da ostane večji del mestnih ulic danes zvečer brez razsvetljave.

V walczenski ulici je neki demonstrant prijel za vojaški bajonet in hotel vojaka potolči. Bil je ustreljen.

Demonstranti so nadalje popolnoma demolirali električno remiso v Loroksa ulici.

Delavci so dalje demolirali uradne prostore „Asfalne akcijske družbe“. Njene trgovske knjige so odnesli na ulico in jih vrgli v sode, napolnjene s smolo, katere so zažgali.

Mesto v plamenih!

BUDIMPEŠTA 23. Mesto je začelo goriti na petih krajih. Požarna bramba komaj zmaguje gasilno akcijo, ker ji demonstranti branijo. Položaj postaja vedno bolj kritičen. Vsak moment pričakujejo objavo obsednega stanja. — Policija je aretirala neštivilno izgrednikov, zaporu so žnjimi prenapolnjeni.

Ponovitev nemirov zvečer.

BUDIMPEŠTA 23. Zvečer so se nemiri ponovili. Zlasti burni izgreddi so bili v Goembutzca. Demonstranti so streljali. Policija ravnotako. Vojaštvo je oddalo salve. Štiri demonstrante je policija aretirala.

Z dežele prihaja vojaštvo.

BUDIMPEŠTA 23. Vlada je poklicala iz Komorna, Stolnega Belgrada in drugih garnizij vojaštvo na pomoč. Ponoči pričakujejo prihod več polkov. Močno z vojaškimi stražami so zasedeni kolodvori. Vojaštvo tudi straži vse prihajajoče vlake. Policija strogo pazi na tujce in došlece.

Bombe.

BUDIMPEŠTA 23. Nemiri trajajo dalje. Policija in vojaštvo komaj zmagujeta svojo nalogo. Demonstranti so ponekod napravili barikade. Ob polidesetih ponoči so nemiri še v polnem teku. Na carinskem

PODLISTEK

Vitez iz Rdeče hiše.

(Le chevalier de Maison Rouge). 39 Roman iz časov francoske revolucije. — Spisal Aleksander Dumas star.

„Občanka,“ je dejal jetniški hlapec. „Od občana Richarda sem dobil majhen dar, tako, da si danes lahko privoščim svinjsko rebrc s kumarami in steklenico burgundca. Pošlji dekle h kuharju po rebrc, ti pa pojdi v hram po vino.“

Gostilničarka je takoj odredila vse potrebno. Dekla je odšla skoz hišna vrata, gospodinja v hram.

„Dobro,“ je dejal patriot, „ti si razumen dečko.“

„Tako razumen, da si vzlic Vašim objubam nikakor ne prikrivam, za kaj nama obema gre. Ali slutite, kaj?“

„Da, popolnoma.“

„Tvegava svojo glavo.“

„Naj te moja ne skrbi!“

„Priznati Vam moram, gospod, da mi Vaša ne dela preveč skrbi.“

„Toda, cenim tvoj z dvojno ceno?“

„Ej, gospod, glava je zelo dragocena stvar.“

„Preskrbi mi vstop v ječo, postavi me na svoje prejšnje mesto, in jaz ti jutri odričem petdeset tisoč frankov v zlatu.“

„Je-li to tudi gotovo?“

„Oh, saj imaš izborno jamstvo: moja glavo.“

Hlapec je pomišljal nekoliko trenutkov. „Naprej!“ je rekel patriot, ki ga je videl v zrcalu, „naprej! Ne udaj se ne-prijetnemu pomišljanju; če me ovadiš, ne dobiš od republike niti centa, ker bi mi storil le svojo dolžnost; če pa služiš meni, ti dam, ker se pregrešiš proti svoji dolžnosti in ker bi bilo krivično, ko bi na tem sveju delal zastoj, petdeset tisoč frankov, s katerimi lahko takoj odpotuješ v inozemstvo in živiš tam udobno in varno.“

„No, dobro, velja, gospod, naj se zgodi, kakorkoli hoče. Revez sem in se ne vmešavam v politiko; Francija je vspevala tudi brez mene in ne propade, četudi bo pogrešala moje osebo; ako vršite Vi slabo delo, tem slabše za Vas.“

„Menim na vsak način, da to, kar delam, ni slabše od onega, kar počenjajo drugi. Torej povej, kedaj me predstaviš oči Richardu?“

„Nocoj, ako hočete.“

„Da, seveda. Toda za koga me predstavite?“

„Za mojega bratranca Mardocho.“

„Mardoche, naj bo, ime mi ugaja. Toda stan?“

„Izdelovalce vreč.“

„Ob kateri uri naj prične predstavljanje?“

„Čez pol ure, ako hočete.“

„Ob devetih torej.“

„Kdaj dobim denar?“

„Jutri.“

„Tiho, tu mi prinaša vino.“

„Torej nocoj pred ječo.“

„Da.“

Patriot je poravnal svoj račun in odšel. Ko je bil že na pragn, je zaupil s svojim gromčim glasom!

„Zgani se, občanka! Reberce s kumarami! Moj bratranec Grakh še umre lakote.“

„Ta dobri Mardoche!“ je dejal jetniški hlapec in pokusil burgundca, ki mu ga je bila natočila gostilničarka in ki ga pri tem nežno pogledala.

XLI.

Kancelist v vojnem ministerstvu.

Patriot je bil sicer odšel, toda ni se bil odstranil popolnoma. Skoz okajena okna je opazoval jetniškega hlapca, da bi videl, ali ni morda v zvezi s kakim agentom republikanske policije, najboljši, kar jih je sploh bilo; kajti ena polovica družbe je vohunila med drugo, ne toliko v slavo vlade, kolikor radi osebne varnosti.

Toda ni se zgodilo, česar se je patriot bal; nekoliko minut pred deveto je hlapec vstal, vščipnil gostilničarko za podbradek in nato odšel.

Patriot ga je srečal na obrežju pred ječo, nakar sta oba vstopila.

(Dalje.)

trgu je neki izgrednik danes zvečer vrget bomba v vežo hiše vladnega poslanca Vojnicca, katerega je hotel Justh v predzadnji seji v parlamentu preteptati. Bomba se je razpočila in je stopnjišče demolirala. Poškodovan ni bil nikdo.

Zrtve.

BUDIMPEŠTA 23. Demonstranti so zažgali policijsko stražnico pred tovarno za žebje. — V stražnici so se nahajali važni spisi, ki so vsi zgoreli. Ob 10 in pol danes ponoči so konstarili 9 mrtvih.

Oklc socialne demokracije.

BUDIMPEŠTA 23. Zvečer je vodstvo socialne demokracije izdalo oklic na organizirano delavstvo. Vodstvo pozivlje delavce, naj jutri končajo generalno stavko in naj prično z rednim delom.

Prava revolucija.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Nemirni trajajo celo noč. Izgredniki so streljali v stanovanje Tiszovo. Zadet ni bil noben. Mesto gori na 30 krajih. Do sedaj je aretiranih 200 izgrednikov.

Po noči je bilo 6 oseb ustreljenih, 160 izgrednikov ranjenih, med temi 100 težko in 40 lahko. Vojaštvo prenočuje na prostem. Ob 12 ponoči so nemiri nekoliko potihnili.

Ogrski parlament in nemiri.

Oligarhi Tisza. — V interesu miru.

BUDIMPEŠTA 23. Današnja seja poslanske zbornice je stala pod vtiskom dopoldanskih krvavih nemirov. Med poslanci je vladalo globoko razburjenje. Že začetkom se je novi predsednik pokazal svoj nasilni značaj. Odtegnil je poslancu opozicije Barabk brez povoda besedo, češ, da ne govori k dnevnemu redu. Dalje je predsednik Tisza naznanil, da je dal besedo poslancem Appony, Loaszyu, Smrecsanyu in Egryu, da govorijo pred dnevnim redom o včerajšnji volitvi zborničnega predsednika.

Vsi štirje poslanci so odločno protestirali proti izvolitvi Tiszovi za predsednika in jo poglasili za protizakonito.

Med govorom posl. Lovaszy-a pa je v zbornično dvorano vstopil posl. Polonyi in z globokim glasom zaklical: „Nedolžni otroci so bili na ulici postreljeni!“

Opozicije se je polotila splošna groza. Predsednik pa je Polonya pozval k redu, ne zmeč se za tragične dogodke. Poslanci opozicije so začeli ogorčeno klicati: „Ljudstvo more! Narod pobijajo! Po ulicah teče kri!“ Poslanec Polonyi je še pristavil: „Poslanec Szekely (sin ministrskega imena) je krvavo zadet!“

Sedaj je smatral nasilni Tisza za svojo dolžnost, da se je izjavil kot predsednik o krvavih dogodkih. Tisza se je dvignil in izpregovoril:

„Mi nismo nikakoršen doberdelni odsek. Mi zborujemo dalje. Naj se preliva kri na ulicah, kolikor se hoče. Naj padajo žrtve! To je v državnem interesu! Ne smatram za potrebno seje suspendirati. Če se tudi gode krvavi dogodki, vendar to članov zbornice ne odvezuje izpolnjevati svoje naloge!“

Te cinčne predsednikove besede so izvale v vrstah opozicije odločna proteste. Nastal je velik vik in krik. Vladna večina je molče opazovala in ni reagirala.

DRŽAVNI ZBOR.

DUNAJ 23. Zbornica je stala danes pod vtisom krvavih dogodkov v Budimpešti.

Nadaljevala se je debata o službeni pragmatiki. Prvi je govoril slov. kler. posl. dr. Verstovšek. Govoril je 2 in pol uri slovenski. Koncem seje je soc. dem. dr. Adler protestiral proti uporabi skupne armade proti mirnim demonstrantom na Ogrskem in je zahteval sistiranje posvetovalni v brambnem odseku. Predsednik je izjavil, da zbornica ni kompetentna o tem odločevati.

Italijanska fakulteta.

DUNAJ 23. Pododsek proračunskega odseka se je danes bavil z vprašanjem italijanske pravne fakultete.

Cuvaj na Dunaju.

DUNAJ 23. Cesar je danes zaprisegel kraljevega komisarja za Hrvatsko in Slavonijo pl. Cuvaja.

Za ublaženje bede.

Posl. prof. Matko Mandić in tovariši so stavili v seji zbornice poslancev dne 20. t. m. sledeči nujni predlog:

Dne 17. maja 1912. se je na občine Podgrad, Dekani in Marezige usula huda toča, ki je vzelu narodu nado na dobro letino — v občini Podgrad deloma, v občinama Dekani in Marezige (politični okraj Koper v Istri) popolnoma.

Sočivje, sadje, krompir, žito, celo tudi trava so v občinama Dekani in Marezige jako hudo poškodovani.

Trtini zarod, posebno v teh dveh poslednjih občinah, zlasti v vaseh Marezige, Buje, Sabadlni, Krmci, Brnetiči, Beržoni,

Maritnje in Rokava (krajna občina Marezige) treba, žalibog, že sedaj smatrati popolnoma uničenim.

Omeniti treba, da sta bili oni dve občini, kakor je c. k. vladni znano, tudi v prošlem letu ne samo po izredni in dolgotrajni suši, ki je v prošlem letu vladala po vsej Istri, silno oškodovani apmak tudi po hudi in opetovani toči.

Podpisani stavljajo radi tega sledeči nujni predlog:

C. k. vlada se pozivlja, da dade brez odloga preceniti škodo, storjeno prebivalstvu krajnih občin Podgrad, Dekani in Marezige v Istri po hudi toči dne 17. maja 1912, ter da težko unesrečenemu narodu pravočasno priskoči na pomoč s primerno podporo iz državnih sredstev.

V formalnem pogledu predlagajo, da se ta predlog z vsemi po § 42. pravilnika predvidjenimi krajsinji brez odlašanja odkaže odseku za blaženje bede.

Domače vesti.

Dvorna vest. Predsinočnjem je dospela z brzovlakom državne železnice ob 8:14 saksonska princeznja Klotilda, sestra nadvojvodinje Marije Josipine s spremstvom. Odpejala se je takoj z avtomobilom v grad Miramar.

Novi policijski komisarijati v mestu. Na predlog policijskega dvornega ravnatelja svetnika Manussija se osnujeta s prihodnjim oktobrom dva nova komisarijata v mestu in sicer eden v ulici Bachi št. 15, ter drugi v ulici Muda vecchia št. 4. V pritličju se nastani straža, v prvem nadstropju pa uradi. Ker so sedaj v mestu trije komisarijati, namreč pri Sv. Jakobu, na Vrdeli, in oni na glavni policiji, jih bo torej v bodoče pet, s čemer bo decentralizirano delo na glavni policiji. Vodstvo komisarijata v ulici Bachi bo poverjeno pol. svetniku Oskarju Wratschotu, ki je dosedaj vodil komisarijat na glavni policiji; na njegovo dosedanje mesto bo imenovan višji pol. svetnik Ernest Zekely. Vodstvo komisarijata v ulici Muda vecchia bo poverjeno višjemu komisarju dr. Anton Pechotschu. Za voditelja komisarijata na Vrdeli (ul. Luigi Ricci) bo imenovan pol. svetnik Herman Osti, ki dosedaj vodi policijo v Puli.

Pri Sv. Jakobu ostane na svojem mestu dosedanji voditelj pol. svetnik Zeni.

Skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. V poročilu o tej skupščini je bil pohvalno omenjen tudi pevski zbor cerkvenega društva na Reki. To navedbo moramo spopolniti v smislu, da je bil to zbor srbskega cerkvenega društva, kakor so se sploh Srbi jeli živo zanimati za narodno življenje istrskih Hrvatov. Moremo reči, da ravno tam lepo zmaguje ideja-spasiteljica — jedinstvenega dela med Hrvat in Srbi.

Očitno so pokazali svojo barvo! Iz Rojana nam pišejo: „Edinost“ je že primerno ožigosala postopanje „našega“ narodnega godbenega društva „Lira“ povodom pogreba člana mladeniča H. Ferluge. Kako „narodno“ čuti ta godba, priča tudi nastopni slučaj. Po procesiji te velikonočne praznike je svirala vojaška godba pred cerkvijo v Rojano koračnico z motivi „Po jezeru“, kar je ljudstvu očividno ugajalo. Naša „narodna“ godba pa ni imela toliko poguma, da bi bila tudi ona zasvirala kako narodno pesem. Kdo je bil to branil? Nihče. Pač pa se je bala zameriti pri kakem prodancu. Ali mi vprašamo godbeno društvo „Lira“: kdo jo je podpiral v začetku? Mari ne mi narodni Rojanci, katerih čustva in mišljenje ta godba sedaj prezira? Ali „Lira“ naj nam ne brenka kakih elegičnih pesmi, če je ne bomo več podpirali. Po zaslugi plačilo. Pokazali so barvo, ki pa značajnim Rojancem prav nič ne ugaja.

Proti atentatom na slovenski značaj Sv. Križa. Iz Sv. Križa smo prejeli: Minolo nedeljo bi imela biti veselica „Lege Nazionale“, ki pa je bila prepovedana. Naši „numerosi Italiani“ so hudo poparjeni. Pa še bolj nego ti, se jeze in hudujejo „mednarodni“ socialni demokratje. Zasramujejo vse, kar je slovenskega. Zasmehujejo naša društva. Vsa možna sredstva upotrebljajo, da bi hujskali ljudstvo, češ, da smo Slovenci zakrivil, da je vas zgubila toliko tisoč krd, ki bi jih ta dan prinesli Italijani itd. Značilno pa je, kar sem slišal mimogrede iz ust nekega socialnega demokrata, ki se je izrazil proti svojemu tovarišu: „Mi, ki podamo njim (Italijanom) eno roko, bomo imeli pijače, kolikor bomo hoteli!“

Ako bi podružnica Ciril-Methodove družbe napovedala kaka prireditve, bi bili vsi socialni demokratje nasprotni, pa naj bi vas tudi izgubila tisoče kron. In zakaj to? Tu je lahek odgovor. Ker vsi ti nezavedneži in mladina, ne vedoči, ne kaj je socializem, ne kaj je narodnost, gredo na slepo vero za voditelji, ki so se pritepli semkaj kdo ve od kod tam iz kraljestva! Taki ljudje naj potem učijo nase domače ljudstvo vedenja in vsega tega, kar je potrebno za življenje (seveda pošteno)! Ravno v nedeljo sem slišal, kako je eden njih kričal: „Evvi va

la Lega, abasso i cokoli!“ (Živijo lega, doli s Sokolom). Regnikolski divjaki nas vendar ne bodo učili omike.

Križani! Ne kličemo Vas na zasramovanje, žaljenje in poboje. Najizdatnejši odgovor na vse kamoristične, renjolske in socialistične atentate na slovenski značaj Sv. Križa bo, ako se zavzamete toplo za to, da tudi slednji slovenski Križan odtegne svojega otroka raznarodovalnici „Lega Nazionale“! Podpirajte naša narodna društva, posebno pa podružnico družbe sv. Cirila in Metoda, ki nam vzgaja mladino za pošteno zasebno in javno življenje. Naš Sv. Križ je največja vas v tržaški okolici. Naj bi bila tudi drugim vsem v izgled narodnega poštenja in značajnosti! Zato pomislite dobro, da Judeževi groši ne gradijo mladini častne bodočnosti, pač pa jej jo zagotavlja poštena narodna vzgoja.

V prid družbi sv. Cirila in Metoda se je zavaroval na smrt in doživetje za svoto K 2000 gospod Julijan Pahor iz Renč pri Gorici. Rodoljub, evo vam izgleda!

Spominsko ploščo tržaškemu zgodovinarju Petru Kandlerju so po inicijativi tržaške občine odkrili včeraj na njegovi rojstni hiši v ulici S. Nicoló št. 8. Mestna občina je o tej priliki izdala elegantno, na

finem papirju tiskano brošuro s sliko Petra Kandlerja, v kateri se nahajajo prispevki raznih italijanskih pisateljev in zgodovinarjev o Kandlerju.

Birma. Škof mons. dr. Karlin je včeraj v cerkvi pri Sv. Antonu star. podelil birmo 73 dečkom in 146 deklicam.

V nedeljo, dne 26. in ponedeljek, dne 27. t. m. (binkoštni prazniki) bo birma v stolni cerkvi Sv. Justa.

V korist družbe sv. Cirila in Metoda. Tržaška moška Ciril-Methodova podružnica priredi prvi teden v juniju v „Narodnem domu“ v Trstu razstavo slik k delom slavnega poljskega pisatelja Sienkiewicza. Vstopnice po 1 K pridejo danes v razprodajo ter ima vsaka pravico do krasnega darila in sicer 10 zgodovinskih slik vrednosti od 300 K do 50 K ter 490 lepih albumov oziroma portretov. Ker je razstava prirejena na korist naše šolske CM družbe, pričakujemo, da naše občinstvo porabi priložnost ter ogleda zares lepo razstavo, tembolj, ker so darila velike umetniške vrednosti, ki jih lahko dobi vsak obiskovalec, razstave. Več jutri.

Godbeno društvo v Nabrežini priredi javni ples na binkoštni ponedeljek na lepem senčnatem vrtu.

POROTNO SODIŠČE.

Prva slovenska porotna razprava.

Predseduje dež. sod. svet. dr. Stegu, predsednika sta dež. sod. svet. Pachor in sodnik dr. Spongija, zapisnikov avskultant dr. Klodič vit. Sabladski, drž. pravdnik dr. Zumin; branitelj dr. Mandić.

Obtoženec: Josip Gabrovec, sin Josipa in Apolonije, rojen v Vižovljah dne 7. aprila 1886, pristojen v Mavhinje, kat. samski, kamnolomec, pismen, brez premoženja, že kaznovan, ki je obtožen, da je dne 14. oktobra 1911 v Vižovljah, sicer ne z nakano usmrtiti Frana Blažina, pa vendar s kakim drugim sovražnim namenom, zamahnil proti njemu z britvijo, povzročivši istemu na levem boku rano, ki je bila vzrok njegove smrti dne 21. oktobra 1911, torej

hudodelstva uboja

v smislu § 140 k. z., kaznivega po § 142 kaz. zak.

Obtoženec je bil aretiran takoj tisti dan po dogodku in je bil skoraj en mesec dni v zaporu pri komenskem okrajnem sodišču, pozneje pa so ga prepeljali v Trst, kjer se je vršila proti njemu dne 5. decembra 1911 porotna razprava, kjer so ga spoznali porotniki krivega zločina ubojstva, storjenega sicer v silobranu, toda s prekoračenjem silobrane in to ne vsled strahu ali razburjenja. Obsojen je bil tedaj na 6 let težke ječe. Vsled braniteljeve ničnostne pritožbe se zadeva ponovno razpravlja pred današnjo poroto. Obtoženec je bil vsega skupaj nad 7 mesecev v preiskovalnem zaporu.

Na galeriji in v dvorani je zbrano mnogobrojno občinstvo. Ko je začel zapisnikar čitati slovensko obtožnico, se je pač precej izpraznil prostor za občinstvo v dvorani, kamor zahajajo navadno le juristi. Odšli so tu italijanski poslušalci, na galeriji pa je ostalo skoraj vse občinstvo, iz česar se da sklepati, da je bilo to občinstvo slovensko, ki je razumelo slovensko razpravo.

Prisega porotnikov.

Predsednik otvoril razpravo, pokliče najprej obtoženca, potem pa zapriše porotnike, ki so bili sledeči: Bole Ivan Marija, Giacconi Andrej, Hmelak Fran, Klemenc Jakob, Košta Fran, Nemec Fran, Ponikvar Fran, Poptatnik Fran, Rozman Fran, Slavčič Štefan Ignac, Stranj Jakob, Žgur Leopold.

Ko je predsednik v slovenskem jeziku prečital opomin na porotnike, so prisegli nato vsi porotniki z besedami: „Prisegam, kakor mi Bog pomaga!“

Nato poklicane priče je predsednik le opomnil na prejšnjo njihovo prisego, nakar je zapisnikar prečital obtožnico.

Zasliševanje obtoženca.

Obtoženec je priznal, da je v resnici ranil dne 14. oktobra l. l. gostilničarja Frana Blažino z nožem, toda le zato, da se ga ubrani.

Pripovedal je, kako je tisti večer igral z Blažinom briškolo. Blažina je izgubil in se je jezil zaradi tega ter je v prepiru celo suval obtoženca, da bi ga spravil z dvorišča. Raztrgal mu je tudi srajco. Odprl je Blažina nato dvoriščna vrata in ga porinil skozi vrata.

Ne spominja se obtoženec, da bi bil pred vrati kričal, pove pa, da je Blažina zopet odprl vrata, se takoj sklonil k tlom. Ali je pobral kamen, ali ne, ne more reči; zdelo se mu je tedaj, da ga Blažina hoče udariti s kamenom.

Tedaj je vzel iz žepa nož, skočil proti Blažini in sunil z nožem predse, ne vedoč, ali ga je zadel ali ne. Sunil je z nožem samo enkrat. Jezen ni bil na Blažino in je takas celo delal pri njem. Blažinov so mu bili sicer dolžni 62 K, na katere je bil obsojen sin Blažinov Emil, a ni bil zato jezen.

Obtoženec je končno izjavil, da zelo obžaluje svoje dejanje.

Zasliševanje priči.

Priča Fran Pahor je izpovedal, da se obtoženec in Blažina v gostilni nista prepirala. Tudi ni videl, da bi bil Blažina opraskal obtoženca in mu raztrgal srajco. Priča je ostal v gostilni, ko sta šla ona dva vun, potem pa so zaslišali krik in ko so prišli vun, so našli Blažino kakih pet korakov znotraj na dvorišču. Obtoženec, če je pijan, je prepirljiv, v treznem stanju pa ne. Tedaj je obtoženec spil pet četrtink vina, ni bil popolnoma trezen, pijan tudi ne.

Priča je pred prvim sodnikom izpovedal, da je videl Blažino, da je prijel obtoženca za nos, danes pa je rekel, da je le videl Blažino z roko seči proti obtožencu. Na dvorišču je bila tema, da se ni videlo do dvoriščnih vrat, ki so oddaljena od hiše kakih 40 korakov.

Priča Fran Legiša je potrdil, da je Blažina prijel Gabrovca za nos, nakar je ta dejal, ali misli to zares ali za šalo. Ko so šli po dvorišču, je Gabrovec zahteval od njega delavsko knjižico. Bila pa je taka tema, da se ni videlo, ali je Blažina kaj suval Gabrovca ali ne. Čuli so potem kričati Gabrovca. Kako minuto pozneje je zaklical Blažina: „Pojdite pogledat, kaj mi je storil!“ Našli so Blažino kakih šest korakov od vrat in ga peljali v sobo. Gabrovec ni bil ne trezen ne pijan.

Priča Avguštin Blažina je ležal na hlevu in je slišal obtoženca na dvorišču jezno reči: „Blažina! Blažina!“ Slišal je potem kričati obtoženca pri vratih in tresti vrata. Ko pa je prišel na dvorišče, je bil oče že ranjen. Bila je tema in ni videl, da bi bil oče pobral kamen. Pred vrati je bil gramoz in par večjih kamnov, ki pa se bili na istem mestu, kakor prej. Obtoženec v Vižovljah ni priljubljen, da pa ni ravno slab. Zaradi onih 62 K se ni obtoženec nikdar prepiral, pač pa se je v Cerovljah ba je izrazil, da hoče v Vižovljah nekomu „pokazati.“ Priča ni videl prizora v gostilni, ker je šel prej spat. Oče ni nič pripovedoval, kako se je zgodil oni dogodek.

Priča je pred prvim sodnikom izpovedal, da je videl, kako se je Gabrovec zaletel v očeta, kar pa je potem hitro popravil, da ni videl. Mater obtoženčeve je videl, da je prišla do dvoriščnih vrat, ni pa videl, da jo bil oče udaril.

Priča Fran Kravanja je povedal, da je bilo kamenje pred vrati drugi dan ravno tam, kakor je bilo prej.

Obtoženčeva mati Apolonija Gabrovec je tisti večer šivala do 11 zvečer. Okrog 2 ponoči je slišala klicati svojega sina: „Pustite me, Blažina, pustite me!“ Pripovedala je dalje, kako je slišala kričati Blažino, na dvorišču in pri vratih, kako je potem šla sama tjakaj, srečala sina pod lastnimi okni, sin je bil ves krvav po licu. Šla je do Blažinovih vrat in tam jo je Blažina udaril po glavi. Sama je nato padla na tla. Ponjo je prišel drugi sin. Drugi dan je našla doma raztrgano sinovo srajco.

Branitelj: Kakšen je bil vaš sin, ali je bil dober?

Priča: Zame je bil dober, za druge mi pa ni nič mar.

Obtoženčev oče Jože Gabrovec potrdi izpovedbo svoje žene. Čul je sinove besede: „Pustite me, Blažina, pomislite, da imate otroke!“ Obtoženca ni videl v lice, ali je bil opraskan ali ne. Drugi dan je prej odšel, da sina ni videl prej. Sin je sicer dober, le kadar je pijan je nekoliko hud.

Orožniški stražmojster Alojzij S. lvič je aretiral obtoženca. Obtoženec mu je takoj priznal, da je enkrat sunil z nožem Blažino,

Hočete imeti dobro obleko in po ceni?

Obrnite se zaupno v skladišče izgotovljenih oblek

Armando Levi, Trst, ul. Carducci 32 vogal Santorio

ker ga je ta prijel za nos in ga hotel udariti s kamnom. Mati mu je povedala, da jo je Blažina udaril. Obtoženec sicer ni slab človek, če pa je nekoliko napit je neroden, se rad prepira. Ko mu je obtoženec pripovedoval, da ga je Blažina hotel udariti s kamnom, je dobil priča vtiš, da je obtoženec govoril resnico. Napram priči je tudi obžaloval svoje dejanje. Aretaciji se nikakor ni mislil odtegniti, pač pa se je celo sam hotel javiti.

Napram priči Franciški Cahariji se je izrazil Blažina, ko ga je prišla obiskat, da ga je obtoženec dvakrat zabodel pred vrati in se izjavil: „Ko bi vsaj vedel, zakaj!“ Prepira ni bilo med Gabrovcem in Blažinovimi, ker bi sicer ne bil Gabrovec na delu pri njih.

Priči Franu Cahariju je povedal Blažina, ko ga je obiskal, da ga je Gabrovec zabodel pri vratih. Čul je o Gabrovci, da se rad prepira, če ga ima le malo v glavi.

Priči Blažu Frandoliču je povedal Blažina, da ga je sunil Gabrovec, ker ga je pehnil skozi vrata. Gabrovec, če je trezen, ni slab, če pa le malo pije, pa je neroden.

Enako izpove tudi priča Beloslav Urđih, ki je posetil Blažino na domu in v bolnišnici. O obtožencu pove, da je prepirljiv, če le količkaj pije.

Ker nadaljne priče niso navzoče, je začel predsednik čitati izpovedbe prič, ki so bile zaslišane v preiskavi. — Značilna je izpovedba Emila Blažine, ki je bil zaradi Gabrovca obsojen na 5 dni zaporu in 62 K odškodnine, ki pa je izjavil, da ni bilo nikake jeze med Gabrovcem in Blažino družino.

Medtem je prišel priča Štefan Žužek, ki je sedaj c. kr. stražnik v Trstu. Bil je navzoč tedaj v Blažinovi gostilni, ko sta igrala Gabrovec in Blažina. Izpovedal je tako kakor prvi dve priči, Pahor in Legiša. Videli ni, kako se je stvar dogodila, ker je bil kakih 40 korakov oddaljen in je bila tema.

Nato je prečital predsednik mnenje zdravniških izvedencev v italijanskem jeziku, nakar predlaga branitelj, naj se zasliši obtoženec, sestro Antonijo Gabrovca in brata Frana Gabrovca. Nadalje graja pomankljivost mnenja zdravniških izvedencev, ki ne dokazuje jasno, da je Blažina v resnici umrl vsled uboda z nožem. Predlaga, naj se zaslišita zdravnik, ki sta raztelesila Blažino truplo.

Državni pravdnik prepušča sodnemu dvoru sklep o zaslišanju predlaganih prič, kar se mu zdi nepotrebno, proti pa se zaslišanje zdravniških izvedencev.

Sodni dvor je ugodil braniteljevemu predlogu na zaslihanje Antonije Gabrovce in zdravniških izvedencev.

Priča Antonija Gabrovca, sestra obtoženčeva, priseže in izpove, da je obtoženec prišel tisti večer domov okrog 2 ponoči in ji rekel, naj mu da drugo obleko, da se obleče, ker je imel ob vratu strgano srajco in jopič na rami in na rokavu. Bil je po licu krvav. Ni bil prav zelo razburjen, pač pa žalosten. Rekel ji je, naj mu da drugo obleko, da se obleče, ker bodo takoj prišli ponj. Drugega ji ni povedal. Videla ga je dobro, kakšen je bil, ker je gorela luč. Brat je šel nato v svojo sobo. O kakem prepiru obtoženca z Blažinovimi ne ve ničesar.

Nato zaslišani zdravniški izvedenec ces. svetnik dr. Xydias izpove, da je smrt Blažine nastopila izključno le vsled ranitve, vendar pa je tudi izjavil, da je bilo videti pri raztelesenju znake kroničnega alkoholizma, in pa da je mogoče, da je bila zadana ona rana Blažini, ko se je pripognil, ali pa se zopet sklenil kvišku.

Ko se je še prečitala nato izpovedba obtoženčevega brata Frana, je predsednik ob 1:30 pop. prekinil razpravo.

Večerna razprava.

Ob 5:15 popoldne otvoril predsednik zopet razpravo, nakar se sodni dvor umakne v posvetovalnico v svrhu sestave vprašanj porotnikom.

Porotnikom so bila stavišena sledeča vprašanja:

Glavno vprašanje: ali je obtoženec kriv hudodelstva uboja na Franu Blažini?

1. dodatno vprašanje v slučaju potrditve glavnega vprašanja: Ali je obtoženec ravnal v upravičenem silobranu?

2. dodatno vprašanje v slučaju potrditve glavnega in 1. dodatnega vprašanja: ali se je obtoženec držal v mejah potrebne obrambe?

3. dodatno vprašanje za slučaj potrditve glavnega in 1. dodatnega ter zaničanja 2. dodatnega vprašanja: ali je obtoženec prestopil meje silobrana iz prepasti, bojzani ali strahu?

Eventualno vprašanje za slučaj potrditve glavnega in 1. dodatnega, zaničanja 2. dodatnega in potrditve 3. dodatnega vprašanja: ali je obtoženec mogel iz-

prevideti, da je njegovo detjanje sposobno povzročiti nevarnost za telo druge osebe? Nato je predsednik dal besedo

državnemu pravdniku

ki je v svojem kratkem govoru, ozirajoč se na izpovedbe prič, pobijal zagovor obtoženčev, da se je nahajal v upravičenem silobranu in pozival porotnike, da pomagajo pravici do veljave, nakar je povzel besedo

branitelj dr. Mandić,

ki je pred vsem v kratkih besedah začrtal dejanski stan, pobijal potem verjetnost izpovedbe Frana Blažina napram pričam takoj prvi dan po dogodku, ker tedaj Blažina še ni mislil na smrt, in je bil pač sam soudeležen pri stvari. Kako se je dogodek izvršil, ne ve nihče, saj so bili vsi drugi 40 korakov oddaljeni, zakaj ne bi bil torej zagovor obtoženčev verjeten. Gabrovčev silobran je bil upravičen, dasiravno morda Blažina ni niti segel po kamenu; obtožencu se je pač zdelo, da ga hoče Blažina napasti in to ga je upravičevalo do samobrambe, in če je prekoračil meje upravičenega silobrana, je to storil le v strahu pred nasprotnikom. Priporoča porotnikom naj potrdijo glavno vprašanje, potrdijo naj pa obenem tudi, da je obtoženec storil v upravičenem silobranu; če pa mislijo, da je prekoračil meje dovoljenega silobrana, naj pa izrečejo, da je storil to iz strahu. Vsekakor pa naj se ozirajo na to, da je obtoženec že skoraj 8 mesecev v preiskovalnem zaporu, sodijo naj milostno.

Po obširnem in temeljitom predsednikovem reasumeju so se umaknili porotniki v posvetovalnico in so po petčetrurnem posvetovanju odgovorili na stavišena vprašanja takole:

Glavno vprašanje: „da“ z 12 „da“. 1. dodatno vprašanje: „ne“ z 12 „ne“. Odgovor na ostala vprašanja odpade. Izrek porotnikov je bil torej nepričakovano strog in je nabravljal splošno mučen vtis.

Državni pravdnik predlaga, naj se obtoženec kaznuje zaradi zločina uboja. Obteževalno je, da je obtoženec sunil dvakrat z nožem in da je umrl zapustil 11 otrok, olajševalno pa, da je deloma priznal in da je bil že dolgo časa v zaporu.

Branitelj navaja kot olajševalno, da je bil umrl sokriv na dogodku, veliko razburjenje obtoženca, da je bil napit in zlasti, da je že bil osem mesecev v zaporu.

Po daljšem posvetovanju je proglasil predsednik nato sledečo

razsodbo:

Josip Gabrovec se na podlagi pravoreka porotnikov obsoja zaradi hudodelstva uboja na tri leta in pol težke ječe.

Sodišče je torej izreko napram trdemu izreku porotnikov res zelo milostno kazni in obsojenec jo je sprejel.

Tržaška mala kronika.

Na prosto nogo so bili izpuščeni po nalogu preiskovalnega sodnika dljak Klavdij Suvich, Avgust Štock in Mihael Milanč, ki so pred nekaj dnevi — kakor smo poročali — bili aretirani, (prvi v Gradcu, drugi v Piranu in tretji v Trstu). Kakor doznajemo, bo bržkone postopanje proti vsem ustavljeno.

Obesil se je v sredo zvečer v svojem stanovanju Piazza vechla, št. 6, prvo nadstropje, 56-letni Franc Gerbec.

Orkestrijon je začel goret predsinocnim ob pol osmih v gostilni „Buffalo bil“ na Barriera 35. Ognjegasci, ki so hitro prišli, so preprečili razširjenje požarja, a orkestrijon, ki je zavarovan, je zgorel popolnoma. Škoda znaša baje 1200 kron!

Živina v človeški podobi. Predsinocnim ob poldvanajstih je agent g. Ignagnaro šel po zagati della Corte. Tu je videl, da neki človek na beštijalen način pretepa žensko, ki ima otroka na rokah. Ko je g. Ignagnaro moža opozoril, naj ne dela tako, je surovež potegnil nož, ter se obrnil proti njemu. Ignagnaro je moral bežati, a oni za njim, dokler mu ni prišel nasproti neki redar, ki je nasilneža aretiral in odvel v zapor.

Bil je to 29-letni delavec Domenik Žbona iz Trsta, stanujoč v zagati della Corte št. 2.

Žena, katero je pretepal, je bila njegova žena, ki je pripovedovala na policiji, da je njen mož po navadi izkazuje ljubezen na tak način in da ji je pred kratkim izbil eno oko! Uboga žena je tudi res slepa na eno oko.

Koledar in vreme. — Danes: Marija D. Cveta. — Jutri: Urban I., p. Nosimir.

Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 17.0 C°. — Vreme včeraj: Oblačno.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE
ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila v soboto, dne 25. t. m. od 9—12 dop.

Chiffonier z zrcalom, nočne omare, mramornati umivalniki z zrcalom, velika množina čevljev za gospe, gospode in otroke.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Krojačnica in zaloga
narejenih oblek

ALL' OPERAIO TRIESTINO

v Trstu

ul. Sette fontane 2, vogal Barriera.

Sprejemajo se naročila po meri po ugodnih cenah.

Naznanilo. - Na Korsu št. 13, prvo nastr.

je začela razprodaja partije

krasnih oblek za dame, jopičev, vestalij, priponov
spodnjih kril in hlač itd.

s 50 % znižanja

Čas razprodaje: od 8. do 12. in od 2. do 7. pop.

Dr. Pečnik

(PETSCHNIGG)

Trst, via S. Caterina šte. 1

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni:
8—9 & 2—3 in specialista za kožne in
— vodne (spolne) bolezni: 11 1/2 — 1. —

Antonio Spanghero

dekorativni slikar

Naslednik tvrdke DOMENICO DELISE.

DELAVNICA:

Trst, via Madonna št. 7.

VELIKA ZALOGA. - Papir za
tapeciranje najboljših tovarn.

Prevzame vsakovrstna stavbena dela in
dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA:
imitacije lesa in marmorja, izložne table.

Priporoča se

slovenska

šivilja

TRST

ul. Barriera vecchia 33, vrata 13.

Salumeria - Buffet

Trst, via Carlo Ghega št. 8.

Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano
in surovo. Izvrstno vino, črno in belo.

Prvovrstno pivo.

Priporoča se za obilen obisk

JAKOB VOLPIN.

Mnenje gosp. dr. a H. Tonin-a,

glavnega zdravnika v ital. bolnišnici Umberto I., Kahira

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Pogostoma uporabljam čez 12 let Železnato Klna-vino Serravallo
(Vino di Chlna Ferruginoso Serravallo) v svoji praksi in v italijanski
bolnišnici Umberto I.; jaz moram z vso vestnostjo in iz srca podpricati,
da je vlna Serravallo tonično in izborna v vsakem ozlru in da je ne
samo radi svoje okusnosti in uspešnosti, ampak tudi, ker vsebuje gotovo
količino alkohola.

KAHIRA, 25. I. 1911.

Dr. H. TONIN.

Pozor letoviščarji!

Odda se takoj 1 — 4 lepe, nove, meblirane sobe s kuhinjo ali brez
kuhinje. — Na razpolago je tudi mrzla, gorka ter solčna kopel.

Vila najlepša lega v celem okraju. Vila stoji na travniku, okoli nje veliki vrti.

Viktor Oroszy, — železniška postaja, — VERD pri VRHNIKI.

R. Gasperini, Trst

Telefon šte. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

o. kr. avstrijskih drž. železnice

2051

Sprejme razcarjanje kakršnegasibodi blaga iz mitale, dostavljane na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČGOV. NAJDOGOVORNEJŠE CENE.

Zastopstvo tvrdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spiljetu.

PRODAJA NA DROBNO.

CENE BREZ KONKURENCE.

Vsem : gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORIJO

edino pristni. po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist družbi sv.
Cirila in Metoda!

Društvene vesti.

Dramatično društvo ima v soboto zv. svojo sejo.

Telovadno društvo „Sokol“ na Opčinah. Kakor vam je znano iz oglasov drugih bratskih društev, mora biti vsak član, ki ima krog in hoče v njemu nastopati, temeljito izvežban v redovnih vajah. Tega sklepa, katerega je določil vadijski zbor „Tržaške sokolske župe“, se mora vsak načelnik najstrožje držati ter neizvežbanim nastop prepovedati. To naj si zapomni vsi, kateri se redovnih vaj tako radi izogibajo. Vabim torej vse brate, kateri imajo krog, da se udeležijo redovnih vaj, katere se vrše danes od 9. do 10. zvečer v telovadnici. Nazdar! Načelnik.

Kolesarsko društvo „Balkan“. Izredna odborova seja bo danes ob 8. zvečer v kavarni „Minerva“. Prosim gotove udeležbe. Tajnik.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah. Pevke in pevci so vabljeni, da se polnoštevilno udeležijo pevske vaje, ki bo danes točno ob 8. zvečer. Po pevski vaji bo važen pogovor. Naj nihče ne manjka!

Oddelek pevskega društva „Trst“ priredi v nedeljo 26. t. m. pešizlet v Stanjel. Zbirališče pred „Narodnim domom“ ob 4:30 zjutraj; odhod točno ob 5 uri. Podrobnosti v petek, pri pevski vaji.

Olepševalno društvo za Prosek-Kontovlj bo imelo svoj redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 27. maja 1912 ob 10. predpoldne v dvorani pevskega društva „Hajdrih“ na Proseku z običajnim dnevnim redom.

Nar. del. organizacija.

Se o shodu na Kolonkovcu. Zabeležiti moramo še, da se je v nedeljo na vrtu „Konsumnega društva“ na Kolonkovcu vršil tudi pretep. Začetniki so bili seveda — kakor vselej — socijalni demokratje. Ko so šli Tržačani domov — bilo je okoli 10. ure — so ob cestnih jarkih poskrili socijalni demokratje lučali tudi kamenje. — Socijalistična izobrazba!

Renjiki, ki so se tudi udeležili nedeljskega shoda, so se jezili, ker se ni govorilo v italijanskem jeziku. Slišati je bilo od raznih strani: „Porki de ščavi!“ In Slovenec naj bi bil v njihovi družbi! To bi pomenjalo izdajati slovenski narod!

Slovenski krojaški pomočniki! „Narodna delavska organizacija“ Vas vabi na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo ob 9:30 dopoldne v društvenih prostorih, ul. sv. Frančiška št. 2. (Včeraj je bilo pomočnikom objavljeno popoldne mesto dopoldne.)

Skupina slovenskega ženstva NDO priredi v nedeljo ob 4. pop. II. plesni venček v društveni dvorani, ul. sv. Frančiška 2.

Krajna skupina zidarjev NDO sklicuje za nedeljo ob 5. popoldne javen shod v „Konsumnem društvu“ v Dekanih.

Pripravljalni odbor krajne skupine škedenjskih plavžev NDO sklicuje za jutri 25. maja ob 7 in pol zvečer občni zbor v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedenju. Dnevni red:

1) Poročilo pripravljalnega odbora. 2) Poročilo zastopnika centrale. 3) Volitev odbora.

Zidarji! Ako se vam pripeti na delu najmanjša krivica, bodi s strani socijalnih demokratov bodi delodajalcev, prigrasite se nemudoma v uradu NDO, ul. sv. Frančiška št. 2.

Zidarjem, ki bi radi pristopili NDO, naznanjamo, da se sprejemajo novi člani vsak dan od 10—12 dopoldne in od 4—8 zvečer; ob nedeljah in praznikih od 10—12 dopoldne. Vstopnina znaša K 1, članarina pa 30 vin. na teden.

Delavci tovarne „Linoleum“ so vabljeni na društven shod, ki ga sklicuje NDO za nedeljo, ob 10. dopoldne v prostorih gostilne „Kosič“ pri Sv. Jakobu.

Strokovno tajništvo uraduje od 11. do 12. dopoldne in od 5. do 7. zvečer.

DAROVE

Povodom jubilejne zbirke v proslavo 25-letnice ženske podružnice sv. CM v Trstu in njene soustanoviteljice gospice Milke Mankoč-eve so darovali v korist družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani:

Pola Z. R.	
ga. Kristina Červeny, Cirknica . . .	K 20—
„ Gretka Mankoč, Celovec . . .	10—
„ Helena Bavdek, Ljubljana . . .	4—
„ Antonija Slavik	10—
„ Marija Furlan	2—
g. Stanko Knez, Ljubljana	1—
„ Franjo Suban	1—
„ Breščak	20—
„ Josip Mislje s soprogo, Rojan . .	10—
„ Josip Katalan, Rojan	20—
ga. Štrukelj, Trebež	2—
Skupaj	K 100—

Gospica Nežika Šterle K 20— (S tem je postala gospica ustanovnica. Srčna hvala vili darovalci, kajti, četudi je priprosto dekle, razume veliko važnost CM družbe ter je od svojega težko prisluznega denarja podarila tako razumno veliko svoto za našo revno deco. Bog jo živi in daj še mnogo posnemalk!)

Vesti iz Goriške.

Kanalska podružnica CM priredi se sodelovanjem salonskega orkestra „Vrdelj-skega Sokola“ varijete z jako zanimivim sporedom pod vodstvom g. Adamiča. Vese-lica se bo vršila pri „Zlatem levu“ v Kanalu na binkoštno nedeljo, dne 26. t. m. ob 5. popoldne. Ker se varijete vrši v prid družbi sv. Cirila in Metoda, vabimo na obilno udeležbo.

Biljana. Občni zbor CM podružnice obnesel se je povsem dobro. Zborovanje je otvoril predsednik g. Fr. Obljubek, ki je v zbranih besedah pozdravil navzoče zborovalce. Nato je tajnik g. Izidor Kožljin podal svoje poročilo, ki je bilo z odobravanjem sprejeto. Istotako poročilo blagajnika, gosp. Viljema Sfilgoja; zlasti njegove besede, naj bi sleherni Bric pristopil k podružnici, da bi tako dostojno proslavili prihodnje leto 25letnico briške CM podružnice.

V odbor so bili izvoljeni vsi dosedanjí funkcionarji.

Prireditev v prid narodnemu šolstvu izpadla je povsem dobro in čast prirediteljem, ki se ne strajajo ne truda ne stroškov, ko gre v prid naroda. — Obenem gre čast domačem orkestru za brezplačno sodelovanje!

Tudi naj sprejmejo zahvalo vsi udeleženci, ki so pripomogli, da je gmotni uspeh izpadel tako dobro. Posebna hvala tudi gg. ki so blagovolili preplačati vstopnino. Upamo da se še vidimo pri enakih prireditvah in tako položimo majhen dar domu na oltar!

Vesti iz Istre.

Lovran. 20. maja 1912. Le malo kedaj se oglašajo dopisniki po naših listih o naši lepi Lovrani; le malokateremu prihaja na um, da bi tudi našo širšo javnost nekoliko opozoril na biser v Kvarnerskem zalivu. Dovoljsem si torej jaz nekoliko pisati o tem.

Ni mi namen, da bi opisoval udebnosti, ali kaj drugega enakega, pač pa se hočem nekoliko dotakniti našega napredka, tozadevnih ovir — torej našega nar. vprašanja.

Pred tednom dni je pevski zbor „Omladine“ nastopil prvič v javnosti in sicer pod vodstvom vrlega pevovodje gospoda Zagorca. Kljub temu, da je bil to prvi nastop, so bila pevska proizvajanja popolna in čast takemu zboru in njega vodji, ki je že s svojim prvim nastopom pokazal, da mu je zagotovljena lepa prihodnost. Tudi igrokazi so bili izvrstni in ne vem, katerega bi bolj pohvalil ali igralke, ali igralce; bili so pač v svojih vlogah dobri, naravni, in želi so zaslužene pohvale od strani občinstva.

Dalje moram poročati, da imamo tudi narodno godbo, ki se pod vodstvom gosp. Zagorca prav pridno uri in pripravlja na prvi nastop. Kedaj bo ta prvi nastop, ni še gotovo; vendar je narod želel, da bi se vršil o Sv. Rešnjem Telesu, to je, da bi godba takrat prvič nastopila v javnosti ter sodelovala pri procesiji. Tozadevni račun pa je prekrizal naš gospod svečenik, greč. g. župnik lovranski Ivan L. u k in sicer na jako čuden način, ki postavlja gospoda župnika ki je „rojen Hrvat“, v jako čudno luč.

Ko je prišla k njemu deputacija ter mu razložila svojo in naroda željo ter zaprosila, da bi pristopil godbo k procesiji, je izjavil, „da bi morali popreje prašati laško godbo, ker drugače ne dovolj, ker se boji kritike in italijanskega časopisja“. Tako postopa naš gospod župnik! Peščici Italijanov se klanja, ca, celo strah ima pred njo; svoj narod, kateremu bi moral biti ob strani, pa zapostavlja. Da je hrvatsko in slov. prebivalstvo radi tega nejevoljno, je umevno. V to poklicani krogi seveda ne bodo molčali in se k temu obrnejo na višje mesto. Le radovedni smo, kako in kaj ukrenejo tam: ali bodo upoštevali, da je Lovran slovenski, ali pa mu, kakor je že v navadi, dajo občutiti, da višji gospodje kljub temu, da so Slovani, tudi želijo, da bi nad tem slovenskim biserom zavlada tuževa moč. Lovrančan.

Obrtno in konsumno društvo pri Sv. Ivanu pri Trstu

registr. zadruga z omejenim poročtvom sklicuje

redni občni zbor

na dan 1. junija 1912.
ob 7 1/2 zvečer

v zgornjo dvorano v lastni hiši pri Sv. Ivanu s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Predložitev v odobrenje računskega zaključka za l. 1911.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor o navedeni uri ne bil sklepčen, vrši se eno uro pozneje s istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki sklepa veljavno brez ozira na število udeležencev. Načelstvo.

Mali oglasi

Iščem pekarskega pomočnika. Andrej Macarol, Sežana, pekarna. 1122

Išče se učenca za prodajalno manufakturnega blaga, ulica Nuova 39. Colombin & Pontini. 1123

Učenca, vajenega v trgovini jestvin, se sprejme z lastnim prenočiščem in hrano. — Naslov pri inser. oddelku Edinosti. 1124

Prodaja bombaževine, slik in dežnikov. Via Stadion št. 19, I. nadstropje. Ivan Klun. 343

Modistinja ima na razpolago elegantne pariške klobuke po 8 kron za birmo. Prenavlja. — Ulica Nuova 45, I. 1105

Josip Štolfa mizaraki mojster, Trst, ulica Belvedere št. 10. — Izvršuje vsakovrstna mizararska dela. 793

Birmanske botre in botri!

Vaš edini fotograf je ANTON JERŠIČ, Trst, Via delle Poste 10, Gorica, Gosposka ulica 7.

Ob priliki binkoštnih praznikov

naznanjam slavnemu občinstvu, da priredi oddelek godbe N. D. O. na vrtu gostilne v ul. Sv. Marka

veliki godbeni koncert

v nedeljo in ponedeljek
Začetek vsakokrat ob 4. uri. Vstopnina prosta. Za obilno udeležbo se priporoča VIKTOR KOSIČ.

Stavbarska kovačija

v nekem glavnem mestu na jugu

... išče ...

pridnega predelavca,

ki pozna delo pri ograjah in štedilnikih, in sploh vsa stavbarsko-kovaška dela.

Upoštevanji bodo le taki prosilci, ki znajo delati proračune, predbeležke naročil in druge potrebne zapiske in ki poznajo nemščino v v govoru in pisavi.

Ponudbe pod „Stavbarski kovač“ št. 1114 na inser. oddelku Edinosti, Trst.

Razglas.

Št. 838. Nabrežina, 21. maja 1912.

Podpisano županstvo namerava odati popravljanje tukajšnjega župnišča.

Proračun, načrt, popis del in popravljanj kakor tudi drugi pogoji so razpoloženi v tukajšnjem občinskem uradu na ogled.

Vse delo je proračunjeno na kron 7850. —

Pismene ponudbe z varščino 5 % na podlagi proračunjenega zneska je vložiti pri županstvu do vključno 5. junija t. l.

Za varščino se lahko vloži vrednostne papirje, hranilne knjižice itd.

Županstvo občine Nabrežina

Župan:

Ivan Caharija.

Ivan Scociai, Trst

ulica Giulia št. 5.

Zrgovina manufakturnega blaga

in drobnarij, svilenine, baržuna. Perilo izgotovljeno in po meri. Vsakovrstne druge obleke za ženske po meri. Cene, da se ni bati konkurence.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

Pahor

TRST ulica Arcata 19.

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravlja :: po jako nizkih :: in zmernih cenah.

IZREDNA PRILIKA!

Vsled predstoječe selitve se razprodajajo po cenah znižanih za

30%, 50% in 70%

vse tkanine bele in pisane vsake vrste v manufakturni trgovini

G. PEKIĆ, TRST, VIA SETTE FONTANE ŠT. 15.

Br. 222/12.

Oglas.

U smislu § 29. pravila za kotarsku bolestničku blagajnu v Voloskom imadu se za ovogodišnju glavnu skupštino ove blagajne izabrati odaslanici radnika i poslodavaca.

U tu svrhu obdržavati će se dne 2. lipnja 1912 od 8—12 sati prije podne, za radnike i poslodavce članove ove blagajne nastanjene u području općine Volosko-Opatija, Veprinac, Lovran i Mošćenica izbor odaslanika blagajničkih članova i poslodavaca u pisarni kotarske bolestničke blagajne u Voloskom, a za one članove, koji stanuju u području občine Kastav u prostorijama čitavnice „Nada“ u Matuljah u dva odjeljena izbora i to: za osigurane radnike od 8—11 sati; a za poslodavce od 11—12 sati prije podne.

Pravo izbora imade:

1. Svaki radnik, član blagajne, koji je u to vrijeme zaposlen u kotaru i svaki oni u smislu zakona o osiguranju proti bolestim na osiguranje obvezani i svaki dobrovoljno prijavivši se član blagajne.

Prijavivši se članovi blagajne, koji se imadu izkazati izkaznicom glasećom na njihovo ime i providjenim podpisom poslodavaca biraju iz svoje sredine u smislu § 29 pravila za kotarsku bolestničku blagajnu 108 odaslanika za glavnu skupštinu, i to tako da će birati:

a)	članovi nastanjeni u obč. Volosko-Opatija	33 odaslanika
b)	„ „ „ „ Kastav	58 odaslanika
c)	„ „ „ „ Veprinac	6 odaslanika
d)	„ „ „ „ Lovran	11 odaslanika

2. Svaki poslodavac, koji je u to vrijeme ovdješnoj kotarskoj bolestničkoj blagajni prijavio članove.

Svi poslodavci ukupno imadu pravo birati 36 izaslanika za glavnu skupštinu i to:

a)	poslodavci nastanjeni u obč. Volosko-Opatija	11 odaslanika
b)	„ „ „ „ Kastav	20 odaslanika
c)	„ „ „ „ Veprinac	2 odaslanika
d)	„ „ „ „ Lovran	3 odaslanike

Oba gori navedena izbora, koji onaj radnika toli onaj poslodavaca imaju se u smislu društvenih pravila obaviti pismeno.

Volosko, dne 18. svibnja 1912.

Kotarska Bolestnička Blagajna Volosko.

GOSTILNA N. D. O.

v Trstu, ulica Carradori št. 18

ki jo sedaj vodi g. HINKO KOSIČ, se dobi vedno sveže pivo, prve vrste vino-teran, gorka in mrzla jedila ob vsakem času. Na razpolago več sob za prenočišče po nizkih cenah. — Priporoča se za obilen obisk.

ZDRAVNIK

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (grlo in nos)

ordnuje na svojem stanovanju v Trstu, Corso št. 12

od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne. TELEFON 177/IV.

?? Hočete najti dobrih ??

in cenih čevljev :: ??

Obrnite se samo v trgovine čevljev

v ul. Barriera 41

(vokal ulice Salice) --- in v ono

ul. Barriera 19,

kjer dobite vse po ugodnih cenah.

Alojzij Boik

Trst - ulica Belvedere št. 3 - Trst

Trgovina delikates,

kolonijalnega blaga in jestvin vseh

vrst. Blago vedno sveže in prve vrste.

Razpošilja se tudi po pošti in do-

stavlja na dom